

Пічко Р. С.,

молодший науковий співробітник
Придніпровського наукового центру

Національної академії наук України і Міністерства освіти і науки України

ПРАВИЛА ДОБРОВІЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Анотація. У статті описується вид добровільного страхування – страхування інтелектуальної власності. Досліджуються деякі аспекти правил добровільного страхування інтелектуальної власності як локального нормативного документа, який має істотне значення в страховому правовідношенні. Розглядається орієнтовний перелік суттєвих положень Правил добровільного страхування інтелектуальної власності. Правила визначають термінологію в сфері страхування інтелектуальної власності, ризику, страхові випадки, а також права, обов'язки та відповідальність учасників страхового правовідношення – страховика та страхувальника та їх дії при настанні страхового випадку.

Ключові слова: правила добровільного страхування, інтелектуальна власність, страховий ризик, страховий випадок, страхова сума.

Постановка проблеми. Абзац перший ст. 6 Закону України «Про страхування» встановлює, що добровільне страхування – це страхування, яке здійснюється на основі договору між страхувальником і страховиком. Загальні умови і порядок здійснення добровільного страхування визначаються правилами страхування, що встановлюються страховиком самостійно відповідно до вимог цього Закону. Конкретні умови страхування визначаються при укладанні договору страхування відповідно до законодавства [1].

Мета статті – дослідити деякі аспекти правил добровільного страхування інтелектуальної власності як локального нормативного документа, який має істотне значення в страховому правовідношенні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Я.О. Чапичаде визначає, що спеціальне законодавство України, що регулює здійснення страхової діяльності, включає в себе локальне нормативне регулювання, наприклад, правила страхування, на підставі яких укладають договори в окремій страховій компанії. Дія локального нормативного регулювання поширюється лише на суб'єкт страхування, в межах компетенції якого цей локальний акт був прийнятий. Сьогодні спостерігається підвищена активність щодо розробки локальних документів. Це зумовлено процесами лібералізації економіки, розширенням господарської самостійності суб'єктів підприємництва та іншими об'єктивними і суб'єктивними причинами [2, с. 45].

Правила страхування вміщують у собі умови певного виду страхування, що здійснюються страховою організацією, на підставі яких укладаються договори добровільного страхування і які підлягають обов'язковій реєстрації державною комісією з регулювання ринку фінансових послуг України при видачі ліцензії на право здійснення певного виду страхування. Кожна страхова компанія самостійно, на підставі актів законодавства, що регулюють відносини, які вона вирішила прийняти на страхування, і відповідно до ст. 17. Закону України «Про страху-

вання» визначає в правилах ті загальні положення, що згодом можуть бути деталізовані при укладанні договору страхування. Особливість правил страхування як локального нормативного акту полягає в поширенні сфери їхньої дії не лише на конкретну страхову компанію (оскільки визначає межі її правоздатності при прийнятті на страхування конкретного ризику), а і на страхувальників (за умови укладання договору добровільного страхування). Правила страхування є основною правовою формою закріплення умов добровільного страхування. Вони визначають загальні умови і порядок його проведення і є обов'язковою передумовою для укладання договору страхування певного виду [3, с. 10].

За п. 3 Ліцензійних умов, провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів), які затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 7 грудня 2016 р. № 913 (далі Ліцензійні умови) внутрішні правила надання фінансових послуг – правила надання фінансових послуг, затверджені фінансовою установою, відповідно до яких укладаються договори надання фінансових послуг.

За п. 24 Ліцензійних умов, фінансова установа зобов'язана дотримуватися затверджених внутрішніх правил надання відповідних фінансових послуг, які повинні відповідати встановленим до таких правил вимогам закону та нормативно-правових актів Нацкомфінпослуг, та укладати договори з надання фінансових послуг винятково відповідно до таких правил.

З огляду на це вбачається визначальна роль такого локального нормативного документа, як Правила страхування у регулюванні страхового правовідношення, а тому пропонуємо зупинитися на деяких аспектах правил добровільного страхування інтелектуальної власності, а саме: понятті страхування інтелектуальної власності, об'єкті страхування, страхових ризиках, страховому випадку та визначенні страхової суми.

Передусім зазначимо, що страхування права інтелектуальної власності – вид страхування, за яким предметом договору страхування є майнові інтереси, що не суперечать закону, пов'язані зі збитками, які зазнає страхувальник під час набуття або здійснення (як власник чи суб'єкт права інтелектуальної власності) права інтелектуальної власності, зокрема, але не виключно, під час здійснення страхувальником або іншою особою, визначеною страхувальником у договорі страхування, господарської, інноваційної, інвестиційної чи іншої діяльності.

Цей вид страхування передбачає обов'язок страховика за встановлену договором страхування плату здійснити виплату страхового відшкодування відповідно до умов договору страхування шляхом відшкодування страхувальнику або іншій особі, визначеній страхувальником у договорі страхування (вигодонабувачу), збитку, понесеного ним у зв'язку із порушенням, невизнанням

або оспорюванням належного страхувальнику права інтелектуальної власності (не залежно від того, порушене майнове право чи немайнове право інтелектуальної власності) та/або збитку, понесеного ним у зв'язку із помилками в професійній діяльності залучених страхувальником третіх осіб (у тому числі їх персоналу) для набуття, здійснення чи захисту належного страхувальнику права інтелектуальної власності, а також навмисних дій персоналу страхувальника, що привели до збитку страхувальника через порушення його права інтелектуальної власності та/або збитку, понесеного ним у зв'язку із втратою інвестицій/інновацій або їх частини, неотримання доходу з причин, визначених у правилах та договорі страхування та/або збитку понесеного ним внаслідок перерви в його діяльності, порушення ним (як визначено в договорі страхування) або його контрагентом договірних зобов'язань, чи нанесення страхувальником збитку третім особам через порушення належного їм права інтелектуальної власності в процесі здійснення страхувальником своєї діяльності та/або збитку, понесеного страхувальником для захисту та/або відновлення свого порушеного права інтелектуальної власності у тому числі доходу, які страхувальник міг би реально одержати за звичайних обставин, якби його право інтелектуальної власності не було порушено.

Об'єктом страхування є майнові (страхові) інтереси, що не суперечать чинному законодавству України, пов'язані з:

- настанням ризиків, пов'язаних із невизнанням, оспорюванням чи порушенням третіми особами належних страхувальнику прав інтелектуальної власності;
- настанням ризиків, пов'язаних із збитками, що можуть виникнути в результаті діяльності персоналу страхувальника, залучених ним осіб для набуття, охорони, здійснення та/або захисту права інтелектуальної власності, які здійснюють незалежну професійну діяльність (зокрема, патентні повірені, адвокати, експерти з питань права, оцінщики, аудиторі);
- настанням ризиків, пов'язаних із порушенням страхувальником прав інтелектуальної власності третіх осіб під час здійснення страхувальником господарської діяльності.

Абзац перший ст. 8 Закону України «Про страхування» визначає, що страховим ризиком є певна подія, на випадок якої проводиться страхування і яка має ознаки ймовірності та випадковості настання [1].

Страховими ризиками, на випадок яких здійснюється страхування інтелектуальної власності, є:

- ризики, пов'язані із невизнанням, оспорюванням чи порушенням третіми особами належних страхувальнику прав інтелектуальної власності (Правовий ризик);
- ризики, пов'язані із збитками, що можуть виникнути в результаті діяльності персоналу страхувальника, залучених ним осіб для набуття, охорони, здійснення та/або захисту права інтелектуальної власності, які здійснюють незалежну професійну діяльність (зокрема, патентні повірені, адвокати, експерти з питань права, оцінщики, аудиторі) (Професійний ризик);
- ризики, пов'язані із порушенням страхувальником прав інтелектуальної власності третіх осіб під час здійснення страхувальником господарської діяльності (Ризик конкуренції).

Абзац другий ст. 8 Закону України «Про страхування» визначає, що страховим випадком є подія, передбачена договором страхування або законодавством, яка відбулася і з настанням якої виникає обов'язок страховика здійснити виплату страхової суми (страхового відшкодування) страхувальнику, застрахованій або іншій третій особі [1].

Страховим випадком за правилами страхування інтелектуальної власності є подія, яка настала під час та на території дії договору страхування, не підпадає під виключення та обмеження страхування, внаслідок одного чи декількох ризиків, передбачених умовами договору страхування та внаслідок якої праву інтелектуальної власності страхувальника завдана майнова шкода або відбулася витрата страхувальником або особою визначеною страхувальником в договорі страхування грошових коштів.

З огляду на наведені вище ризики в правилах страхування інтелектуальної власності страховим випадком може бути визначено наступне:

1) Страховим випадком за Правовим ризиком може бути:

- визнання об'єкту права інтелектуальної власності неохороноздатним шляхом скасування раніше виданого компетентним державним органом документа про встановлення правової охорони (патента або свідоцтва) не з вини страхувальника;
- визнання реєстрації об'єкта права інтелектуальної власності, яка не передбачала видачі відповідного документа про встановлення правової охорони не з вини страхувальника;
- порушення належного права інтелектуальної власності страхувальнику на об'єкти інтелектуальної власності будь-якими третіми особами;
- оспорення чи визнання недійсним договору щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності не з вини страхувальника;
- невиконання або неналежне виконання Контрагентом страхувальника зобов'язань по договору щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності;
- судові витрати, понесені страхувальником у зв'язку з розглядом та вирішенням конкретної судової справи з питання права інтелектуальної власності, позивачем, відповідачем або третьою особою якої був страхувальник (до витрат, пов'язаних з розглядом справи, зокрема, можуть належати витрати на сплату судового збору, на професійну правничу допомогу, на залучення свідків, спеціалістів, перекладачів, експертів та проведення експертиз, на вчинення процесуальних дій або підготовку до розгляду справи). Судові витрати підтверджуються судовим рішенням, що набуло законної чинності.

– адміністративні витрати, понесені страхувальником у зв'язку з розглядом та вирішенням конкретної справи з питання права інтелектуальної власності (учасником якої є страхувальник) компетентним державним органом, зокрема, але не виключно, Антимонопольним комітетом України, Апеляційною палатою Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

Витрати, понесені для розгляду справи в адміністративному органі, підтверджуються рішенням такого органу, а в разі, коли адміністративний орган не в праві встановлювати (підтверджувати) розмір витрат, – відповідними первинними документами.

2) Страховим випадком за Професійним ризиком може бути:

- ненавмисні професійні помилки, допущені під час виконання посадових / договірних обов'язків;
- помилкове тлумачення законодавства;
- пропуск термінів подання документів для набуття, охорони, здійснення та захисту права інтелектуальної власності;
- суттєві помилки під час оформлення або підготовки документів для набуття, охорони, здійснення та захисту права інтелектуальної власності;

- несповіщення про юридичні наслідки вчинюваних дій;
- ненавмисне розголошення даних, що стали відомі у зв'язку з професійною діяльністю, у тому числі і після складання повноважень або звільнення;
- недобросовісність персоналу страхувальника та/або Контрагента;
- шахрайські дії персоналу страхувальника та/або Контрагента;
- втрати документів (цінностей).

3) Страховим випадком за Ризиком конкуренції може бути

Сума грошових коштів, виплачених або таких, що підлягають виплаті страхувальником третій особі за відповідним судовим рішенням або рішенням адміністративного органу, в тому числі виплачених на користь держави в якості відповідальності за порушення права інтелектуальної власності.

Судові витрати, які можуть бути понесені страхувальником в якості відповідача чи третьої особи в справах про порушення права інтелектуальної власності або витрати, які понесе страхувальник як можливий порушник права інтелектуальної власності третьої особи при розгляді цього питання уповноваженим адміністративним органом.

Розпорядження правами інтелектуальної власності є процес комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності.

В.Д. Базилевич вважає, що під комерціалізацією інтелектуальної власності розуміється процес залучення результатів інтелектуальної діяльності в господарський обіг шляхом продажу виняткових майнових прав інтелектуальної власності на договірній основі [4, с. 262].

Г.Л. Ступнікер визнавав комерціалізацію інтелектуальної власності як процес активної реалізації технологічного капіталу підприємства як складника його інтелектуального капіталу з метою підвищення прибутку і забезпечення зростання ринкової капіталізації підприємства. [5, с. 163–170].

На цей час одними з найбільш розхожих термінів, що описують досягнення науки і технологій, є терміни «генна інженерія» та «нанотехнології». Однак навіть для великих світових страхових концернів, які багато десятиків років пропонують страховий захист для галузей науки, техніки і технологій, нанотехнології є областю, страхування в якій вимагає окремого підходу і часто отримання спеціального узгодження. Наприклад, принцип, що діє в найбільшому світовому фінансово-страховому концерні Allianz SE регламент «Мінімальні стандарти андеррайтингу Р & С (страхування майна, відповідальності та страхування від нещасного випадку – Property and Casualty Insurance), визначає, що такий вид страхового покриття вимагає схвалення головного ризик-менеджера локальної страхової компанії і надання інформації в Комітет зі страхування Allianz SE (в ситуації, коли надання страхового покриття не має спеціальної для такого ризику актуарної оцінки або науково-обґрунтованої експертної оцінки, що для нанотехнологій вельми актуально) [6, с. 90–91].

Як визначають Ю.В. Крумеліс та С.В. Сушко, основним принципом страхування – є принцип відшкодування, згідно з яким страхувальник після отримання страхового відшкодування повинен опинитися в майновому стані не гіршому, ніж до настання страхового випадку. Цей принцип заснований на припущенні, що страхувальник навряд чи забажає страхувати своє майно (та платити страхові внески), якщо не буде впевнений у повному відшкодуванні своїх втрат у разі настання страхового випадку.

Під час укладання договору страхування визначається страхова сума – грошова сума, в межах якої страховик відповідно до умов страхування зобов'язаний провести виплату при настанні страхового випадку. Таким чином, це максимальна сума, яку може отримати страховик від страхувальника. На основі страхової суми визначається величина страхового платежу (внеску) – плати за страхування, яку страхувальник зобов'язаний внести страховику згідно з договором страхування. Тобто ще на першому етапі вирішуються два головних питання, що турбують будь-якого страхувальника: можливість повного відшкодування його втрат у разі настання страхового випадку та рівень плати за послуги (страхові внески). Іншим ключовим моментом «страхового циклу» майна є визначення страхового відшкодування – страхової виплати, яка здійснюється страховиком у межах страхової суми за договорами майнового страхування при настанні страхового випадку. Саме ця сума покликана покрити всі збитки страхувальника [7].

Як зазначає В.Ю. Абрамов, страхова сума є економічною категорією страхування, за допомогою якої визначається ціна об'єкта страхування – страхового інтересу. Іншими словами, страхова сума – це відображення матеріальної або майнової зацікавленості особи, що вступає в страхові правовідносини, що виражається в грошовому еквіваленті. Крім того, страхова сума є таким елементом страхування, який характеризує його як грошове зобов'язання [8, с. 221].

Можна визнати, що страхова сума є виразом:

- а) в правовому сенсі – граничним розміром зобов'язання страховика перед страхувальником при настанні страхового випадку;
- б) в економічному сенсі – розміром тієї суми страхового захисту, яку отримує страхувальник, вступаючи в страхове відношення;
- в) в матеріальному сенсі – того майнового інтересу страхувальника (застрахованого), який виступає об'єктом страхування;
- г) в організаційному сенсі – одного з критеріїв, що лежать в основі встановлення розміру страхової премії та страхової виплати;
- д) в суб'єктивному сенсі – тих матеріальних потреб страхувальника, які будуть задоволені за допомогою страхування [9, с. 89].

Частина п'ятнадцята ст. 9 Закону України «Про страхування» встановлює, що при страхуванні майна страхова сума встановлюється в межах вартості майна за цінами і тарифами, що діють на момент укладання договору, якщо інше не передбачено договором страхування або законом.

Частина 1 ст. 190 ЦК України встановлює, що майном як особливим об'єктом вважаються окрема річ, сукупність речей, а також майнові права та обов'язки.

Тому важливим є питання визначення вартості майнових прав інтелектуальної власності при добровільному страхуванні права інтелектуальної власності.

Келвін Кінг, засновник фірми «Valuation Consulting», зазначає, що оптимізовані за вартістю методології, такі як «вартість створення» або «вартість заміни» конкретного активу, припускають, що існує певний взаємозв'язок між вартістю і цінністю, і цей підхід нічим не привабливий, за винятком простоти використання. Цей метод ігнорує зміни вартості грошей з урахуванням фактора часу і не враховує витрати на утримання.

Методи оцінки, що випливають з оцінки минулих і майбутніх економічних вигод (також звані методами оцінки доходу), можуть бути розбиті на чотири групи: 1) капіталізація історичних прибутків, 2) методи оцінки різниці до валового прибутку; 3) методи оцінки надприбутків, і 4) метод звільнення від роялті.

1. Капіталізація історичного прибутку дозволяє визначити вартість ПІВ шляхом множення підтримуваної історичної прибутковості активу на кратне число, яке було визначено після досягнення відносної сили ПІС. Наприклад, кратне число визначається після оцінки бренду в світі таких факторів, як лідерство, стабільність, частка на ринку, інтернаціональність, тенденція прибутковості, маркетингова і рекламна підтримка і охорона. Оскільки цей процес капіталізації враховує деякі з факторів, які слід брати до уваги, він має серйозні недоліки, пов'язані насамперед з отриманням минулих доходів. Цей метод майже не враховує майбутні можливості.

2. Методи оцінки різниці до валового прибутку часто асоціюються з оцінкою товарних знаків і брендів. Ці методи розглядають відмінності в продажних цінах, скориговані з відмінностями в ринковій вартості, тобто різницю між межею коливання ціни марочного і / або патентованого продукту і продукту без марочної назви або з родовою назвою. Ця формула використовується для забезпечення руху готівки і розрахунку вартості. Знаходження родових еквівалентів для патенту і визначення відмінностей в ціні значно складніше завдання, ніж визначення відмінностей в ціні на роздрібний бренд.

3. Метод визначення надприбутків розглядає поточну вартість чистих матеріальних активів, які використовуються в якості бази для розрахункової норми прибутку. Він використовується для розрахунку прибутку, який потрібен для заохочення інвесторів вкладати кошти в ці чисті матеріальні активи. Будь-які доходи, отримані на додаток до прибутку, необхідні для заохочення інвестицій, розглядаються як надприбутки, що забезпечуються ПІВ. Хоча теоретично цей метод ґрунтується на майбутніх економічних вигодах за рахунок використання активів, він пов'язаний з труднощами коригування альтернативного використання активів.

4. Метод звільнення від роялті враховує, що може дозволити покупець, або що він готовий сплатити за ліцензію на аналогічні ПІВ. Після цього потік роялті капіталізується, що відображає взаємозв'язок між ризиком і прибутковістю інвестування в даний актив [10].

Постановою Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2007 р. № 1185 затверджено Національний стандарт № 4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності» (надалі Стандарт) [11].

Згідно із п. 1 Стандарту визначено, що національний стандарт № 4 є обов'язковим для застосування суб'єктами оціночної діяльності під час проведення оцінки майнових прав інтелектуальної власності, а також особами, які здійснюють відповідно до законодавства рецензування звітів про оцінку.

Пунктом 8 Стандарту встановлено, що для проведення оцінки майнових прав інтелектуальної власності застосовуються такі методичні підходи, як дохідний, порівняльний та витратний.

За п. 9 Стандарту, дохідний підхід до оцінки майнових прав інтелектуальної власності ґрунтується на застосуванні оціночних процедур переведення очікуваних доходів у вартість об'єкта оцінки.

Дохідний підхід застосовується для оцінки майнових прав інтелектуальної власності у випадку, коли можливо визначити розмір доходу, що отримує або може отримувати юридична чи фізична особа, якій належать такі права, від їх використання.

Відповідно до п. 10 Стандарту основними методами дохідного підходу, що застосовуються для оцінки майнових прав інтелектуальної власності, є метод непрямой капіталізації (дисконтування грошового потоку) та метод прямої капіталізації доходу.

Як визначає п. 18 Стандарту, витратний підхід до оцінки майнових прав інтелектуальної власності ґрунтується на визначенні вартості витрат, необхідних для відтворення або заміщення об'єкта оцінки.

Витратний підхід застосовується для визначення залишкової вартості заміщення (відтворення) майнових прав інтелектуальної власності шляхом вирахування з вартості відтворення (заміщення) величини зносу.

Вартість відтворення майнових прав інтелектуальної власності визначається шляхом застосування методу прямого відтворення, а вартість заміщення – методу заміщення.

За п. 22 Стандарту порівняльний підхід до оцінки майнових прав інтелектуальної власності застосовується у разі наявності достатнього обсягу достовірної інформації про ціни на ринку подібних об'єктів та умови договорів щодо розпорядження майновими правами на такі об'єкти.

У разі застосування порівняльного підходу до оцінки майнових прав інтелектуальної власності подібність об'єктів визначається з урахуванням їх виду, галузі (сфери) застосування, економічних, функціональних та інших характеристик.

Сукупність елементів порівняння формується з факторів, які впливають на вартість майнових прав інтелектуальної власності. До таких факторів, зокрема, належать наявність правової охорони майнових прав інтелектуальної власності; умови фінансування договорів, предметом яких є майнові права інтелектуальної власності; галузь або сфера, в якій може використовуватись об'єкт права інтелектуальної власності, майнові права на який оцінюються; функціональні, споживчі, економічні та інші характеристики такого об'єкта; рівень його новизни; залишковий строк корисного використання; придатність до промислового (комерційного) використання.

З огляду на складність визначення страхової суми при обґрунтуванні застосування певного методу оцінки вартості права інтелектуальної власності в умовах нерозвиненості ринку обігу прав інтелектуальної власності, відсутності статистичних даних щодо вартісних показників комерціалізації права інтелектуальної власності проявляється саме договірна природа страхової суми. На цьому етапі обидва суб'єкти страхування повинні зважено підійти до вирішення проблеми: страховальник повинен вирішити, що для нього більш важливе – повне відшкодування своїх збитків в разі настання страхового випадку чи економія на сумі страхових внесків, страховик – отримання більшої суми страхових внесків чи виплата страхового відшкодування, яке може значно покращити майновий стан страховика. В результаті компромісу між ними повинна бути визначена страхова сума, яка адекватно відображає інтереси кожної сторони [7].

Висновки. З огляду на зміст страхового законодавства вбачається, що правила страхування є локальним нормативним актом, який має визначальне значення в страховому правовідношенні.

Значення та роль правил страхування визначається тим, що саме вони визначають умови вчинення та виконання договору страхування. За своєю суттю та формою правила страхування є унормуванням умов, які разом із договором страхування формують обов'язкові до дотримання і виконання умови учасниками страхового правовідношення.

З огляду на особливості майнових прав інтелектуальної власності як об'єкту страхового правовідношення найскладнішим для сторін є питання визначення їх вартості, що безпосередньо буде впливати на страхову суму та страхові виплати.

В цілому можна зазначити, що правила страхування права інтелектуальної власності повинні детально окреслювати предмет страхування, страхові ризики, страхові виплати, порядок визначення страхової суми, визначення та порядок здійснення страхових виплат та розмір франшизи.

Література:

1. Про страхування: Закон України від 7 березня 1996 року № 85/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-D0%B2%D1%80/ed20120708> (дата звернення: 20.03.2019 р.);
2. Гетманець О.П., Шуміло О.М., Колесник Т.В. та ін. Правове регулювання страхової діяльності : навч. посіб. / за ред. О.П. Гетманець, О.М. Шуміла. 2-ге вид., із змінами. Харків, 2014. 400 с.;
3. Безручко Ю.А., Пацурія Н.Б., Белова О.А. Правове регулювання страхування та роздрібних фінансових послуг в європейському союзі та Україні : порівняльно-правовий аналіз. Київ, 2007. 196 с.
4. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: підручник. 3-тє вид., переробл. і доповн. Київ, 2014. 671 с.
5. Ступнікер Г.Л. Комерціалізація інтелектуальної власності як інструмент управління інтелектуальним капіталом. *Економічний простір*. 2008. № 15. С. 163–170.
6. Ус В.В. Страхование интеллектуальной собственности: от теории к практике за десять лет. *Имущественные отношения в РФ*. 2013. № 12 (147). С. 82–94;
7. Крумеліс Ю.В., Сушко С.В. Питання оцінки майна у випадку його страхування. URL: http://www.saleprice.com.ua/ua/publications/insurance_valuation.html (дата звернення: 20.03.2019 р.)
8. Абрамов В.Ю. Страхование: теория и практика. Москва, 2007. 500 с.
9. Худяков А.И. Страхование право. Санкт-Петербург, 2004. 434 с.
10. Кинг К. Стоимость интеллектуальной собственности, нематериальные активы и их оценка. URL: <http://www.wipo.int/sme/>

ru/documents/value_ip_intangible_assets.htm (дата звернення: 20.03.2019 р.)

11. Національний стандарт № 4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності»: Постанова від 3 жовтня 2007 р. № 1185 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1185-2007-%D0%BF> (дата звернення: 20.03.2019 р.)

Пичко Р. С. Правила добровольного страхування права інтелектуальної власності

Анотація. В статті описується вид добровольного страхування – страхування інтелектуальної власності. Исследуются некоторые аспекты правил добровольного страхования интеллектуальной собственности в качестве локального нормативного документа, который имеет существенное значение в страховом правоотношении. Рассматривается ориентировочный перечень существенных положений Правил добровольного страхования интеллектуальной собственности. Правила определяют терминологию в сфере страхования интеллектуальной собственности, риски, страховые случаи, а также права, обязанности и ответственность участников страхового правоотношения – страховщика и страхователя и их действия при наступлении страхового случая.

Ключевые слова: правила добровольного страхования, интеллектуальная собственность, страховой риск, страховой случай, страховая сумма.

Pichko R. Rules for voluntary insurance of intellectual property rights

Summary. The article describes the type of voluntary insurance – intellectual property insurance. Some aspects of the rules of voluntary insurance of intellectual property are investigated as a local regulatory document that is essential in an insurance legal relationship. An indicative list of the substantive provisions of the Rules for Voluntary Insurance of Intellectual Property is being considered. The rules define the terminology in the field of insurance of intellectual property, risks, insured events, as well as the rights, obligations and liability of participants in an insurance legal relationship – the insurer and the insured and their actions in the event of an insured event.

Key words: rules for voluntary insurance intellectual property rights, intellectual property, insurance risk, insured event, insurance amount.